

Nordland 2.0

VENSTRE

- Venstres program for et sosialliberalt, grønt og skapende Nordland.

Innhold:

1.0 Folk først - åpenhet og folkestyre	3
1.1 Ideologi	3
1.2 Åpenhet og deltakelse	3
1.3 Sosialliberal politikk i fylkeskommunen	3
1.4 Region- og kommunereform	4
2.0 Samferdsel og kommunikasjon	5
2.1. Kollektivsatsing	5
2.2 Veier	6
2.3 Ferger og båtruter	7
2.4 Luftfart	7
2.5 Jernbane	8
2.6 Bredbånd og fibernett i hele fylket	9
3.0 Utdanning og forskning	10
3.1 Videregående skole	10
3.2 Yrkesfaglig utdanning	11
3.3 Studieforberedende utdanning	11
3.4 Generasjon digital	12
3.5 Høyere utdanning og forskning	12
3.5.1 Fylkeskommunen som medspiller for høyere utdanning i fylket	12
3.5.2 Forholdet mellom kunnskap og næringsutvikling	13
3.5.3 Studiekvalitet og studentvelferd	13
4.0 Det grønne skiftet – miljø og klima	15
4.1 Klima	15
4.2 Ta vare på landjorda	16
4.3 Ta vare på havet	17
4.3.1 Olje, gass og fossil energi	17
4.3.2 Marin forsøpling	18
4.4 Naturressurser	19
4.4.1 Annen fornybar energi	19
4.4.2 Mineraler og metaller	20
4.4.3 Biologisk produksjon - hav, jord, skog og utmark	20
4.5 Dyrevelferd	21
4.6 Naturopplevelser	21
5.0 Nyskapende næringsliv	23
5.1 Mangfoldig næringsliv	24
5.2 Industri	24
5.3. Landbruk	25
5.4 Fiskeri og havbruk	25
5.4.1 Fiskeri	25

5.4.2 Oppdrett	26
5.5 Stimulere nyetableringer	27
5.6 Innvandring som ressurs	27
5.7 Nordnorsk eierskap	28
5.8 Reiseliv	28
6.0 Kultur og folkehelse	30
6.1 Kultur	30
6.2 Tannhelse	31
6.3 Folkehelse	31
7.0 Nordområdepolitikk	33

1.0 Folk først - åpenhet og folkestyre

1.1 Ideologi

Venstre er det sosialliberale partiet i Nordland. Kjerna i politikken vår er ideen om frihet for den enkelte og ansvar for hverandre og fellesskapet. Enkeltmenneskets frihet til å utvikle evner og interesser og til å utfolde sin livslyst er grunnleggende. Like grunnleggende er enkeltmenneskets sosiale samvittighet og et engasjement som gjør at vi alle tar samfunnsansvar.

Venstre, Norges eldste parti, har i betydelig grad bidratt til innføringa av folkestyret, utbygginga av den offentlige skolen og hele utviklinga av velferdsstaten. Et sikkerhetsnett og gode ordninger for de som trenger støtte fra samfunnet har alltid vært avgjørende for oss.

Miljøhensyn påvirker Venstres politikk på alle områder. Det grønne skiftet må komme nå. Vi må handle i tråd med det forvalteransvaret som skal sikre generasjonene etter oss et godt liv med tilgang på naturressurser, naturopplevelser og en hverdag uten forurensning.

I Venstre er vi glade i Nordland, mulighetenes fylke. Vi vil bidra til å forme Nordlands framtid. Venstre ønsker at industri- og eksportfylket Nordland skal være det liberale, grønne og skapende fylket.

1.2 Åpenhet og deltakelse

Venstre vil at makta kommer nedenfra; ombudsrollen er viktig for våre politikere. De gode avveiningene mellom ulike hensyn må skje i åpne debatter.

Ungdommens fylkesting, Nordland fylkes eldreråd, Råd for funksjonshemmede, samiske organisasjoner og andre utvalg, råd og interessegrupper kommer med innspill i saker som behandles i fylkestinget. Dette er viktige bidrag til politikkutviklinga og verdifulle korrektiv for de som fatter politiske beslutninger.

1.3 Sosialliberal politikk i fylkeskommunen

Det sosialliberale sentrumspartiet Venstre kan samarbeide på tvers av partigrenser og politisk blokktenking. Fylkeskommunen skal være et redskap for en politikk som folk i Nordland kan slutte opp om.

Venstre ønsker gjeninnføring av formannskapsmodellen i Nordland fylkeskommune, en i prinsippet mer demokratisk styringsmodell enn parlamentarisme. Formannskapet avspeiler partipreferansene til velgerne, mens parlamentarisme innebærer at bare en del av de folkevalgte får representasjon i det utøvende organet, nemlig fylkesrådet.

Vi ønsker at også opposisjonen skal kunne ha innflytelse og utøve kontroll med fylkesrådet. Et mangfold av verdier og åpnere informasjonslinjer kan bidra til å øke

interessen for fylkeskommunal politikk og slik heve kvaliteten på den politiske debatten.

1.4 Region- og kommunereform

Den pågående region- og kommunereformen er en av de største forvaltningsreformene i Norge på lang tid. Venstre hilser velkommen en debatt om hvordan vi skal rigge oss for framtida, og vi ønsker å videreføre et system med tre nivå: kommuner, regioner og stat. Ei forutsetning for å gjennomføre reformer må være et bedre tjenestetilbud og sterke fagmiljø i kommunene og et styrka lokaldemokrati.

2.0 Samferdsel og kommunikasjon.

(foto: Arne Langset)

Systematisk investering i infrastruktur er helt nødvendig for grønn vekst i Nordland. Venstre vil prioritere framkommelighet og regularitet slik at næringsliv og befolkning får bedre rammevilkår. Samtidig vil vi kjempe for løsninger i samferdselspolitikken som bidrar til mer miljøvennlig transport, og som fremmer teknologi der vi legger om fra fossilt drivstoff til elektrisitet og klimanøytralt drivstoff.

Kriteriene i inntektssystemet for overføring fra staten som ble vedtatt i 2014, slår uheldig ut da lengdekm på vei samt fartsområder for båt og fergetrafikk ikke er egne kriterier. Vi vil være en pådriver for at Staten tar sin del av kostnadene med et godt samferdselstilbud, inklusive veinett gjennom hele fylket.

2.1 Kollektivsatsing

Fylkeskommunen har ansvaret for kollektivtilbudet med buss, båt og ferger i Nordland. Det skal være attraktivt og enkelt å reise kollektivt. Venstre vil jobbe for et skikkelig bussløft, særlig i byene. Vi må jobbe målretta for å øke antall bussreiser. Det krever godt samarbeid mellom fylket og kommunene. Dialogen mellom fylket og lokale kollektivaktører må styrkes for å utvikle brukervennlige ruter og systemer. Målsettinga er billigere og grønnere busser med hyppigere avganger.

I store deler av fylket er det ikke befolkningsgrunnlag for ordinære kollektivruter. Det er likevel viktig å ha et kollektivtilbud også her. Alternative skysstilbud, som samfunnsbåt (kombinert legeskyss og persontransport), distriktsmobil og bestillingsturer er gode løsninger, som Venstre ønsker å styrke.

Venstre vil:

- jobbe for bedre og billigere kollektivtrafikk
- tilrettelegge for å kombinere sykkel med andre kollektive transportmidler til lavere kostnad
- innføre sanntidssystemer på mobil, nett og holdeplasser der det er hensiktsmessig
- sette fart på innføring av biodrivstoff i busser ved å sette krav til bruk av fornybart drivstoff i bussanbudene
- sette i gang et prøveprosjekt med bruk av el-busser
- ruste opp og gjøre holdeplasser tilgjengelige for passasjerene
- sette ned prisen på månedskort
- videreutvikle ordningene med samfunnsbåt, distriktsmobil og bestillingsturer
- samarbeide med byer og regionråd om lokale kollektivplaner og tiltak for gjennomføring av disse

2.2 Veier

Nordland har mye vei. Etter reformen i 2010 har fylkeskommunen ansvaret for over 4100 km vei og flere fergestrekninger. Effektive transportløsninger er en av de viktigste rammebetingelsene for bosetting og næringsliv. I fylket vårt vil transport av folk og gods være avhengig av privatbil, buss og lastebiltransport også i framtida. Derfor må vi satse vesentlig mer på å sikre framkommelighet på veiene våre. E6 må utbygges til full Europaveistandard i kommende planperiode. Venstre vil at kystriksveien (Fv17) skal inn i stamveinettet som del av en nasjonal kyststamvei.

Venstre ønsker å få vurdert tilbakeføring av ansvaret til staten for følgende veier m/ferger:

- Fv 17 gjennom Nordland
- Fv 81 Ulvsvåg-Skutvik-Skrova-Svolvær. Strekninga bør utvikles til nasjonal turistvei med helårig forbindelse over Vestfjorden
- Fv 12 – Mo-Utskarpen. Veistrekninga må utbedres og bør sees i sammenheng med E12 fra Mo-svenskegrensa

Venstre vil:

- ha raskere utbedring av eksisterende veier
- kreve en langsiktig utbedringsplan for stamveiene
- bygge flere gang- og sykkelveier, også gjennomgående sykkelruter gjennom Nordland fylke
- fortsette arbeidet med rassikring langs fylkesveiene
- prioritere nyanlegg som skal fjerne flaskehalser og ulykkesstrekninger
- omlegging/utbedring av veier der stigningsforhold og veibredde hindrer framkommelighet på vinteren (eks. Busneslia fv 12)

2.3 Ferger og båtruter

For å løse utfordringene knytta til spredt bosetting, lange avstander, mange øysamfunn og ønsket om et effektivt transportsystem for hele fylket vil Venstre arbeide for:

- en samordna og offensiv samferdselspolitikk i Nordland
- økt trafikk sikkerhet – både til vanns og til lands
- bedre beredskap langs kysten

Venstre vil at kystbefolkninga i hele Nordland skal ha gode transporttilbud. Derfor må det omfattende nettet av hurtigbåter, godsbåter og ferger samordnes og videreutvikles.

Hurtigbåtrutene er nødvendige for mange bosettinger der det finnes få alternative reisemåter det meste av året. Venstre vil prioritere hurtigbåttilbud som ivaretar behovene til bosettingene langs kysten.

Fergerutene er viktige både for befolkning og næringsliv - og er en del av de veistrekningene de betjener. Venstre vil i kommende periode satse på fornying av fergemateriell til raskere, mer miljøvennlig og sikker drift.

Det er behov for effektive transportløsninger mellom hav og land. For Nordland betyr dette utbygging av effektive transportkorridorer og et godt samarbeid med kommunale og regionale havner og omlastningsterminaler.

Venstre vil:

- sikre stabilt hurtigbåt- og fergetilbud med fokus på kapasitet og god rutetilpasning til kystsamfunnene. Av hensyn til regularitet og sikkerhet må båtene være tilpassa værforholdene langs Nordlandskysten
- fornye fergemateriellet og legge om til mer miljøvennlig drivstoff
- videreføre kystgodsruter i samråd med lokalt næringsliv
- arbeide for merking av farleder
- bedre beredskapen langs kysten
- videreføre ordninger med godsførende hurtigbåter der dette er mest tjenlig for samfunnene

2.4 Luftfart

Nordland Venstre vil arbeide for en framtidssretta flyplass-struktur til det beste for innbyggerne og næringslivet i fylket.

Venstre ønsker en aktiv medvirkning i prosessene rundt utviklingen av flytilbudet/flyplass-struktur i fylket og vil jobbe for at Nordland fylke blir en tydelig deltaker i dette arbeidet.

Venstre vil:

- arbeide for flere avganger og destinasjoner fra Nordland
- opprettholde FOT-ruter der dette er nødvendig
- legge til rette for bedre konkurranse på lokalnettet
- åpne for flere ruteflygninger med helikopter

2.5 Jernbane

Nordland Venstre ønsker ei reell satsning på jernbane i Nordland og ei grønnere utvikling av jernbanenettet.

Vi vil arbeide for at fylkeskommunen prioriterer tiltak i Nasjonal transportplan (NTP) som kan legge til rette for økning av både person- og godstransport.

Gods over på jernbane innebærer økt satsing for utvikling av krysningsspor på Ofotbanen og Nordlandsbanen.

Elektrifisering av Nordlandsbanen vil kreve store ombygginger og ta lang tid. Gjennom satsing på gassdrevne lokomotiver vil man raskt kunne oppnå miljøgevinst. For Nordlandsbanen er også signalanlegg, fjernstyring og flere møtespor viktig for å kunne øke kapasiteten. Banen må dessuten prioriteres med dobbeltspor på et tilstrekkelig antall kilometer, for å kunne ta større mengde gods. Raskeste vei til markedet er gjennom Nordland. Flaskehalser som Meråkerbanen og Alnabru må også utbedres.

Trafikken på Ofotbanen vokser sterkt og det må tilrettelegges for framtidige strekninger med dobbeltspor.

Nordland Venstre vil fortsatt arbeide for en framtidig tidsmessig Nord-Norgebane og at Helgeland knyttes til det svenske jernbanenettet.

Strekninga kalt "Dunderlandsdalen" må oppgraderes til å tåle 30 tonn aksellast slik Ofotbanen har i dag. Dette har særlig betydning for Rana Gruber.

Venstre vil:

- arbeide for mer gods over fra vei til jernbane
- arbeide for overgang til gassdrevne lokomotiv på Nordlandsbanen mens vi venter på elektrifisering
- videreutvikle Narvik som knutepunkt mellom jernbane – vei – havn
- kreve økt statlig investering på jernbanenettet i nord
- arbeide for at nattogtilbudet på Nordlandsbanen styrkes, bl.a. ved at sovevogn som settes av i Mosjøen og på Mo tas inn i tilbudet igjen
- at langrutene utstyres med materiell som er bedre egna for langtreisende. Stikkord: komfort, sovevogner, hvilestoler og tilstrekkelig bagasje plass
- inngå et nærmere samarbeid med NSB for å tilrettelegge for flere pendlertog på strekningene mellom Saltdal – Bodø og mellom Trofors – Mo i Rana
- arbeide for at strekninga kalt "Dunderlandsdalen" oppgraderes til å tåle 30 tonn aksellast slik Ofotbanen har i dag

2.6 Bredbånd og fibernett i hele fylket

Kommunikasjon dreier seg ikke bare om vei, luft, sjø og bane. Gode telekommunikasjoner er avgjørende for at næringslivet i distriktene skal ha rammebetingelser som sikrer konkurranseevne.

For å kunne få ei mest mulig helhetlig og kostnadseffektiv utbygging og for å kunne utnytte synergieffekter har fylkeskommunen tatt et overordna strategisk ansvar for bredbåndsutbygginga i Nordland. Venstre vil følge opp denne satsinga og inngå videre samarbeid med kommuner og regioner om videre utbygging av fibernett.

Venstre vil:

- videreføre fylkeskommunens satsing på fibernett
- sikre god telekommunikasjon til alle distrikt i Nordland

3.0 Utdanning og forskning

3.1 Videregående skole

I Nordland har vi 17 videregående skoler, og den videregående skolen er et av de viktigste ansvarsområdene til fylkeskommunen. For skolepartiet Venstre er utdanning et høyt prioritert felt, og vi har politikken som vil bidra til å redusere frafall og få flere til å fullføre utdanningsløpet sitt med gode resultat.

Det store frafallet i videregående opplæring krever en ny og helhetlig ungdomspolitik som favner hele mennesket, og ikke bare skoleeleven. Folkehøyskoler kan være et viktig bidrag i så måte gjennom å skape arenaer der ungdom kan utforske og modne sine interesser og evner både på det personlige plan, og som borger i Norge og verden for øvrig. Nordland Venstre vil arbeide for etablering av folkehøyskole med vekt på friluftsliv og naturvern i Valnesfjord, og videreføring av folkehøyskoler andre steder i fylket.

Venstre vil:

- gjøre det mulig for folkehøgskoler å videreutvikle skoleslaget innenfor forutsigbare rammer
- rask oppfølging av elever med udokumentert fravær
- tett skole-hjem-samarbeid også i videregående skole
- styrke rådgivningstjenesten
- styrka samarbeid mellom og tilstedeværelse av skolehelsetjenesten, PPT, NAV og barnevernet i skolen
- at elever som bor på hybel følges opp sosialt og helsemessig
- at borteboende elever i videregående opplæring kan ha fastlege både på skolestedet og hjemstedet
- tett samarbeid mellom videregående skoler, arbeidslivet og høyere utdanning
- at elever som har fått opplæring i samisk i grunnskolen får reell mulighet til denne opplæringa også i videregående skole

3.2 Yrkesfaglig utdanning

Venstre vil vurdere struktur og innhold i samtlige studieprogram basert på erfaringene høsta gjennom Kunnskapsløftet. Grunnmodellen i de yrkesfaglige utdanningsprogrammene med to år på skole og to år i lære fungerer godt for mange elever og i mange yrkesretninger, men ordninga fungerer ikke for alle.

Venstre vil:

- ha ei evaluering av 2+2-modellen (to år på skole, 2 år i lære)
- opprette tekniske allmennfag (TAF)
- at videregående skole og næringslivet samarbeider om stillinger som er deltid i skolen og deltid i næringslivet, gjerne også med mentorfunksjon for lærlinger
- at kommunene og fylkeskommunen skal ta inn flere lærlinger
- at det skal være mulig å ta påbygging til studiekompetanse over to år
- ha skolegårdsbruk ved landbruksutdanningene i fylket (Kleiva, Vefsn)
- sikre gode støtteordninger for bedrifter som tar inn lære kandidater

3.3 Studieforberedende utdanning

Framtidige forskningsmiljø og kunnskapsbaserte næringer og tjenester krever sterke miljøer innen allmennfag. Nordland er et eksportfylke og næringslivet etterspør språkkompetanse. Venstre vil øke satsninga på opplæring i 2.fremmedspråk på nivå III.

Venstre vil:

- fortsatt arbeide for at flere velger realfag
- øke satsing på fremmedspråk på nivå III
- legge til rette for at elever kan ta fag på høyere nivå hvis de ønsker det

3.4 Generasjon digital

Nordland fylkeskommune har for lengst innført skole-pc i den videregående skolen. I dag er datamaskinen «penn og papir» for elever flest. Venstre vil sikre oppdaterte digitale verktøy i skolehverdagen og vi vil at kunnskap om bruk av slike verktøy blir en større del av lærerutdanninga og praktisk-pedagogisk utdanning. Brukt på riktig måte kan digitale verktøy forenkle hverdagen for både elever og lærere, og bidra til variert og tilpassa undervisning.

3.5 Høyere utdanning og forskning

Forskning foregår ikke bare ved universiteter og høyskoler. Også forskningsinstituttene og næringslivet er en viktig del av norsk forskning. Derfor er det viktig å satse på hele spekteret av institusjoner og samtidig legge til rette for økt samspill mellom de forskjellige aktørene, både offentlige og private.

3.5.1 Fylkeskommunen som medspiller for høyere utdanning i fylket

Nordland har store muligheter innen fornybare ressurser, både i havet og på land. Nordland Venstre vil støtte opp under tiltak som møter Nordlands behov for kompetanse og arbeidskraft på disse feltene. Konkret betyr dette at vi vil prioritere forskning og utdanning retta mot delene av næringslivet med klarest mulighet for vekst og utvikling uten at det går på bekostning av bærekraftig ressursutnyttelse. Nordland har også behov for relevant kompetanse særlig innen utdanning og helse. UIN sin desentraliserte struktur med campuser på Helgeland og i Vesterålen bør derfor styrkes ytterligere.

Fylkeskommunen har en tilretteleggerrolle for samarbeid mellom forskningsmiljøene og offentlige tjenesteytere (som skolesektoren, eldreomsorgen og NAV) for å videreutvikle kompetansemiljøene i offentlig sektor, forebygge frafall i videregående opplæring og satse på ungdom og psykisk helse.

Universitetet i Nordland har høy grad av internasjonalt samarbeid, dette er noe som bør videreføres og styrkes.

Nordland Venstre går inn for at Nordland Fylkeskommune skal fortsette sitt tette og gode samarbeid med universitet og forskningsmiljøene i landsdelen, både gjennom direkte støtte til vitenskapelige stillinger og kobling mellom næring og forskning (for eksempel: DA-midler, VRI).

Vi trenger, kort oppsummert, kunnskap for velferdsstaten og framtidig regional utvikling.

Venstre vil:

- øke den norske forskningsinnsatsen til 3 prosent av bruttonasjonalprodukt (BNP) innen 2020 og sikre solide grunnbevilgninger til universitet og høyskoler
- i samarbeid med industrien gi støtte til ett professorat og tre stipendiater innen forskning på omstilling til lavutslippsamfunnet ved UiN
- videreutvikle Russlandsamarbeidet ved UiN, både innen forskning og utdanning, særlig innen sosiologi og statsvitenskap (demokratistudier)

- være en sentral samarbeidspartner for satsing på innovasjon i offentlig sektor ved UiN og Nordlandsforskning
- støtte desentraliserte utdanningsopplegg fra universitetene som har som formål å gi et distrikt eller en hjørnesteinsbedrift flere fagfolk.
- styrke satsninga på fjernundervisning og desentralisert undervisning.
- bygge ut fagskoletilbudet slik at det åpnes muligheter for formell videreutdanning i flere yrkesfag gjennom et utvida samarbeid mellom offentlig og privat sektor.
- utvikle fleksible overganger mellom fagskole og høyere utdanning.
- sikre et opplæringstilbud for alle som faller utenfor det ordinære arbeidslivet, herunder også asylsøkere.

3.5.2 Forholdet mellom kunnskap og næringsutvikling

Kompetanse og forskning på samspillet mellom naturressurser, demografi og næringsstruktur er nøkkelen for en fortsatt robust og attraktiv region.

Nordland Venstre ønsker å legge til rette for økt samarbeid mellom næring og forskning for å stimulere til grønn vekst og omstilling til lavutslippssamfunnet.

Nordland Venstre vil støtte opp under bærekraftig videreutvikling av nordområdene, med havbruk, fiskeri, mineraler, skipsfart, reiseliv og landbruk som viktige satsingsområder.

Forskning foregår ikke bare ved universitet og høyskoler. Derfor er det viktig å satse på hele spekteret av institusjoner og samtidig legge til rette for økt samspill mellom de forskjellige aktørene. Utenom om Universitetet i Nordland vil Nordland Venstre trekke frem Bioforsk Nord Tjøtta, som blir en del av NIBIO i 2015. Et framtidssretta landbruk i vid forstand er en viktig pilar. Nettopp fordi forskingsmiljøet ved Bioforsk Nord Tjøtta jobber svært konkret med det grønne skiftet, vil Nordland Venstre jobbe for styrking av dette miljøet.

Venstre vil:

- bidra til å styrke den næringsretta forskninga over statsbudsjettet. Dette er spesielt viktig for Nordlands framtidsscenarioer.
- gi bedrifter større adgang til direkte fradragsføring for FoU.

3.5.3 Studiekvalitet og studentvelferd

Utdanningsinstitusjonene skal tilby undervisning av høy kvalitet. Den skal være forskningsbasert, og det må stilles krav til pedagogisk kompetanse og fagkompetanse minst tilsvarende avsluttet mastergrad hos alle som underviser.

Studentsamskipnadene, som skal være styrt av studentene selv, skal fortsatt ha det utøvende ansvaret for velferdstilbudet til studentene, inkludert helsetilbudet.

Venstre vil:

- gi ekstra midler til fremragende undervisningsmiljøer for å motivere til økt satsing på undervisning.
- prioritere flere studentboliger årlig med 50 prosent statstilskudd særlig ved en del av de desentraliserte campusene.

- gi studenter rett til å ha én fastlege på hjemstedet og én på studiestedet.
- bedre vilkårene for studenter med barn gjennom å bidra til et nasjonalt løft for studentbarnehagene og 12 måneders studiefinansiering for studenter med barn.

4.0 Det grønne skiftet - miljø og klima

For Venstre starter all politikk nedenfra, det gjelder ikke minst i miljøpolitikken. Hvis vi skal få til et grønt skifte, må det være attraktivt og bekvemt å leve miljøvennlig. Fylkeskommunen spiller en nøkkelrolle i tilrettelegginga for dette. For Nordland ligger det store utviklingsmuligheter i et grønt skifte. Vi har stor tilgang på fornybar energi og det ligger mange næringsmuligheter og arbeidsplasser i produksjonen av miljøvennlige produkter.

4.1 Klima

Klimaendringene er en av de største utfordringene verden står overfor. Nordlandssamfunnet må bidra til å redusere utslippene av klimagasser. Fossil energi må erstattes med fornybar energi og Venstre vil gjøre Nordland til en ledende aktør innen grønn energi.

Nordland har stort overskudd av fornybar energi, først og fremst i form av vannkraft. Det er en fordel både for Nordland og for klimaet at kraftkrevende industri som f.eks. smelteverk legges til Nordland, slik at produktene blir fremstilt på mest mulig klimavennlig måte.

Klimaendringene medfører dessuten en rekke problemer. Kraftig vind og intens nedbør skaper overvann, skred og flommer og ødelegger infrastruktur som vei, jernbane, kraftnett og havner. Fylkeskommunen må bidra til lokal klimatilpasning og være en koordinator for kommunene i dette arbeidet.

Venstre vil:

- utarbeide plan for vannkraft, vindkraft, bioenergi og havenergi. Planen må minimere konflikter mellom naturvern og produksjon av fornybar energi
- alle fylkeskommunale nybygg skal være etter plussusstandard
- at fylkeskommunale kjøretøyer skal være lav- eller nullutslippskjøretøyer
- stille krav om lav- eller nullutslippsferger i nye fergekonsesjoner
- sette krav om fornybart drivstoff ved kjøp av kollektivtjenester eller andre transporttjenester
- sette økte miljøkrav til drosjenæringa
- gjennom regional planlegging bidra til bosettingsmønstre som gjør at flere kan reise kollektivt, gå og sykle til dagens gjøremål
- bruke rekkefølgebestemmelser for å sikre at også gang- og sykkelveier er på plass før utbygging og bidra med forbedra kollektivtilbud
- planlegge for bosetting og kollektivtrafikk også over fylkesgrenser
- koble fylkeskommunens strategi for fornybar energi til regionale FoU-miljøer, næringslivet og myndighetsnivå
- videreutvikle regionale kompetansesentre for energi
- lage en fylkesplan over utsatte steder med høynet risiko for klimaendringsskader

4.2 Ta vare på landjorda

Venstre vil arbeide for at utrydding av arter stanses og ta hensyn til miljøet i all planlegging og utbygging. For å sikre det biologiske mangfoldet er det nødvendig å redusere inngrepene i naturen gjennom god forvaltning og økt vern og ved å stanse utbredelsen av fremmede arter.

Halvparten av de utrydningstrua artene i Norge lever i skog. Derfor vil Venstre prioritere skogvern høyt, lokalt og nasjonalt.

Det biologiske mangfoldet er selve livsgrunnlaget vårt og har en verdi i seg selv. Den nye Naturmangfoldsloven har gitt oss en del rammer for planarbeid og prioriteringer der det biologiske mangfoldet kan bli påvirket. Loven er samtidig et verktøy som åpner for lokale prioriteringer i en større sammenheng enn tidligere.

For å ivareta viktige natur- og friluftsområder er det avgjørende at vi har nødvendig kunnskap. Venstre vil at Nordland skal være blant de fremste fylkeskommunene når det gjelder kunnskapsbasert forvaltning av det mangfoldet og de ressursene vi rår over.

Venstre vil:

- sikre at den videregående skolen satser på økt kunnskap om natur, rekreasjon og friluftsliv
- innføre begrensninger for uønska treslag og påpekninger av disse i planverk og i høringssaker. Bruke svartelista som grunnlag for å si nei til nye søknader om å plante sitkagran og innføre incentiver for kommunene til å fjerne sitkagran
- stille krav til forsvarlig kartlegging når fylkeskommunen vurderer tiltak som medfører naturinngrep
- utvikle ”bruk- og vernstrategier” der viktige verneverdier ivaretas gjennom ansvarlig næringsmessig og offentlig bruk av naturområder
- fremme kunnskap om handlingsrom, krav og muligheter innenfor Lov om forvaltning av naturens mangfold

4.3 Ta vare på havet

Nordlandskysten utgjør en betydelig del av Norges samla kystlinje. Havet og livet i sjøen og langs land er av stor betydning for oss som lever her - både mennesker og alt annet levende.

Også til havs er det biologiske mangfoldet under press og tiltakene beskrevet i avsnittet om å ta vare på landjorda (pkt. 4.2) gjelder også her. Havet og kystsonen har dessuten sine unike utfordringer, bl.a. oljevirkksomheten.

4.3.1 Olje, gass og fossil energi

Venstre går mot at havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja konsekvensutredes med henblikk på olje- og gassvirksomhet. Det siste årets oljeprisfall har bevist det Venstre hele tiden har hevdet, at satsning på matproduksjon og naturopplevelser er en mye sikrere og mer langsiktig strategi for Nordland enn et par tiårs oljeeventyr.

Det er allerede betydelig petroleumsaktivitet utenfor kysten av Nordland og det er gjort funn av både olje og gass. Oljen gir størst lønnsomhet for selskapene i dag og all produksjon transporteres rett fra installasjonene på sokkelen og til kunder og raffinerier utenfor vår landsdel. Det er også gjort store gassfunn der selskapenes lønnsomhet er mer marginal.

Dersom det med statlig støtte bygges rørsystem for eksport av gassen direkte sørover til eksisterende mottakere, vil det føre til at gassen anvendes til energiformål og næringslivet i Nordland går glipp av muligheten til å utvikle nye produkter og prosesser der gass benyttes som industriell råvare. I de fleste tilfeller vil en

anvendelse av gass som industriell råvare være bedre miljøpolitikk enn utelukkende som energibærer.

I dag har vi en underinvestering i oljevernberedskapen, som gjør at de reelle kostnadene ved oljeproduksjon ikke blir synliggjort. Mange utbygginger ville vært ulønnsomme dersom man skulle regne inn prisen på en tilstrekkelig oljeberedskap knytta til dem.

Derfor vil Venstre gå mot nye oljefelt i kystnære og særlig sårbare områder og styrke kravene til oljevernberedskap.

Venstre vil:

- arbeide for en politisk strategi der også ressursene fra petroleumssektoren forvaltes som en del av den opplagra kapitalen vi har i vårt fylke
- en konsekvens av dette vil være at nye utvinningslisenser for gass pålegger selskapene ilandføring for å gjøre gassen tilgjengelig som rammebetingelse for utvikling av ny industri og næringsliv i Nordland
- styrke oljevernberedskapen, samt rette fokus mot forskning og utvikling i denne sammenhengen. Nordland har kompetente miljøer innen feltet, disse bør videreutvikles

Det er også mange kryssende interesser knytta til kystsonen. For å skape forutsigbarhet kreves det gode styringsverktøy.

Venstre vil:

- at fylket har ei målsetting om at alle kommunene skal ha oppdaterte kystsoneplaner innen 2017
- ha økt og forbedra produksjon av lett tilgjengelig informasjon for saksbehandlere og næringsliv

4.3.2 Marin forsøpling

Marin forsøpling er et økende problem. Store mengder plast og annet søppel flyter rundt i havet. Mye av dette kastes opp på land, ofte på lite besøkte steder. Der får ofte andre levende vesener problemer.

Det er per dags dato ingen organisert og systematisert innsamling av dette avfallet. Lokale ryddeaksjoner i liten skala er nyttige initiativ som bør videreføres, men de løser på langt nær problemet.

Vi vet at plasten i havet brytes ned og tas opp i mikroorganismer. På den måten kommer plasten inn i vårt felles kretsløp. For å bekjempe dette må en rekke tiltak på plass. Disse vil kunne skape lokale ringvirkninger i form av arbeidsplasser og kompetanseutvikling. Dette kommer som et positivt tillegg til primæroppgaven som

er å løse lokale og regionale miljøproblemer. Disse miljøproblemene kan forringe marine næringer, som i sin tur er av svært stor betydning for Nordland.

Venstre vil:

- etablere ei systematisk oppsamling og håndtering av avfall langs kysten og i havet
- opprette tilsyn, gjennom inndeling i geografiske områder, med spesifikt ansvar for oppsyn og oppsamling innen dette området
- øremerke midler til arbeidet
- ansette oppsynsfolk, og skaffe nødvendige farkoster for disse. Det vesentlige er at dette blir gjort på en effektiv og god måte. Ei rekke oppsynsfunksjoner knytta til forvaltning av naturen og ressurser kan legge til slike stillinger

4.4 Naturressurser

Nordland er ekstremt rikt på naturressurser som både har egenverdi og kan nyttes til nesten alle tenkelige sider av menneskelig aktivitet. Dette gir oss et stort ansvar å forvalte slik at vi ikke forringer disse verdiene, eller velger å prioritere slik at vi hindrer fornuftig bruk av ressursene til å skape livskvalitet for folk i fylket.

For Venstre er det avgjørende å finne en god balanse slik at vi fremmer fornuftig bruk og motvirker rovdrift og for store inngrep i naturen.

Naturressursene skal ikke bare benyttes av oss som lever i dag, men også av framtidige generasjoner. Derfor må naturressursene utnyttes bærekraftig og ivaretas slik at også kommende generasjoner kan ha glede av dem.

Vannkraft

Nordland er ett av landets største vannkraftfylker. Til sammen har Statkraft og en rekke store og små regionale kraftverk et allerede utbygd produksjonspotensial som er betydelig større enn det vi i dag har marked for i Nordland. Dette potensielle overskuddet kan eksporteres bort ved bygging av nye overføringslinjer, men helst bør det nyttes til ny industri, næringsutvikling og bosetting i Nordland.

Like viktig som å vurdere ny energiproduksjon vil det være å ha en strategi for hvordan dagens og framtidens overskudd skal forvaltes og hvilke betingelser storsamfunnet må ivareta dersom kraft skal føres bort.

Venstre vil:

- arbeide for ordninger som gjør det mindre lønnsomt å transportere kraft vekk fra regionen der kraftproduksjonen er lokalisert.
- prosessindustrien i Nordland må sikres konkurransedyktige vilkår der nærhet til naturressursene fortsatt bør være en fordel.

4.4.1 Annen fornybar energi

Fornybar energi kan frigjøres fra ei rekke kilder. Vind, havstrømmer, bølgekraft, tidevann, solceller, geovarme og bioenergi. Nordland har gode naturgitte

forutsetninger for å være i fremste rekke innen nesten alle disse områdene. Dette vil kunne gi grunnlag for ei rekke nye næringer og produsere store verdier. Men uten en politisk strategi som sikrer lokal næringsutvikling og gjør det dyrere å føre krafta bort enn å benytte den lokalt, vil prisen på slik produksjon bli for høy.

Venstre vil:

- arbeide for at gode prosjekter kan gjennomføres og gjerne knyttes til konkrete næringsprosjekter som kan benytte energien
- spillvarme og varmeenergi fra ulike typer bio-anlegg må ha avgiftsfritak slik at de kan benyttes lokalt

4.4.2 Mineraler og metaller

Nordland er rikt på et utall mineraler og metaller som også i dag gir grunnlag for en rekke industriprodukter. Dette potensialet er ikke på langt nær ferdig kartlagt og vurdert.

Ny teknologi og nye prosesser vil kunne gi grunnlag for uttak av mineraler på måter som vil være mer skånsomme mot naturen enn det bergverksdrift har vært tidligere.

Venstre vil:

- prioritere kartlegging av mineraler og metaller i Nordland og støtte opp om utvikling av næringsliv der skånsomt uttak er grunnlag for ny virksomhet
- stille strenge krav til deponering av avfall

4.4.3 Biologisk produksjon - hav, jord, skog og utmark

Nordland er et kystfylke som i alle år har henta en stor del av levegrunnlaget fra havet. For Venstre skal den biologiske produksjonen i havet fortsatt være den viktigste ressursen som vi må verne om både for dagens næringsvirksomhet og for framtida.

Derfor vil vi alltid prioritere økologien og den langsiktige biologiske produksjonen framfor virksomhet som gir stor risiko for økologiske tilbakeslag.

I en større sammenheng er jordbruksarealene i Nordland relativt begrensa. Likevel er dyrka mark og beite i vårt område noe av det mest robuste og mest bærekraftige matjordlag på kloden. Med naturlig og rikelig tilgang på godt ferskvann er det gode naturgitte muligheter til å øke matproduksjonen i Nordland betydelig.

Venstre vil:

- ha et sterkt jordvern
- at andre mulige alternativ velges der evt veibygging og byutvidelse kommer i konflikt med fruktbar matjord
- at rovdyrstammen må forvaltes slik at det fortsatt skal være mulig med en balansert beitedrift over hele fylket

- sikre arealer for reindrifta i Nordland
- utenom de områdene der det i dag er innført vern mot økonomisk skogsdrift, arbeide for at verdiene i skogen forvaltes til beste for skogbruksnæringa og lokalsamfunnene. Bl.a. må det settes inn tiltak for å stimulere til bedre ungsogpleie
- at framtidig utbygging av oppdrettsindustrien skjer på en måte som gir minst mulig økologisk påvirkning og forurensing

4.5 Dyrevelferd

Dyr har en egenverdi, både de som lever fritt i naturen og de som brukes til produksjon, forsøk og underholdning. For Venstre vil dyrevelferden derfor alltid være førende både i forbindelse med husdyrhold og rovviltforvaltning.

Landbruksskolene må ha som en hovedoppgave å sikre at ungdom tidlig får gode vaner i forhold til dyrevelferd og være sentre for veiledning i husdyrhold for det etablerte landbruket.

Blant annet i forbindelse med produksjon av oppdrettsfisk, fjærkre og svinekjøtt, har det kommet fram at det rutinemessig brukes antibiotika, fordi dyrene holdes så tett at sykdom ikke er til å unngå. Dette er ikke god dyrevelferd og fører til antibiotikaresistente bakteriestammer. En konsekvens av dette er at infeksjoner blant mennesker som i dag lett lar seg behandle, kan bli dødelige.

Venstre vil:

- utvikle pelsdyroppdrett
- legge til rette for kortere dyretransporter
- styrke samhandlinga mellom landbruksforvaltning, miljøvern og bufenæring for å få til gode løsninger i rovvilt-/bufeproblematikken
- at landbruksskolene har fjøsdrift med praktisk opplæring i husdyrhold
- ha en matproduksjon der bruk av antibiotika er unntaket og ikke regelen
- at fylkeskommunen ikke skal leie ut tomt eller lokaler til sirkus som bruker elefanter i forestillinger

4.6 Naturopplevelser

Naturopplevelse og friluftsliv er viktig for folks trivsel og kan bidra til god psykisk helse. Også kulturminner kan forsterke naturopplevelsen og gi friluftslivet en ekstra dimensjon.

Nordland fylkeskommune har som første fylke i landet sørget for at kartlegging og verdisetting av friluftsområder er gjennomført i alle fylkets kommuner.

Venstre mener at ivaretagelse av og tilrettelegging for å oppleve kulturminner samt vern av viktige natur- og friluftsområder vil være et viktig bidrag i det forebyggende helsearbeidet.

Venstre vil:

- samarbeide med region- og friluftsråd om å tilrettelegge for og etablere flere merka turløyper i fylket
- at det tas hensyn til friluftsliv og nærmiljøområder i all arealplanlegging
- sikre allemannsretten og beholde statlig eierskap over skog- og fjellområder

5.0 Nyskapende næringsliv

Et mangfoldig og nyskapende næringsliv er avgjørende for at Norge skal lykkes i en stadig mer globalisert økonomi.

Offentlig sektor og offentlig velferd er helt avhengig av verdiskapningen i det private næringsliv og av at initiativrike personer satser, tar risiko og omsetter ideer til handlinger. Derfor er utgangspunktet i Venstres næringspolitikk gode generelle rammevilkår for alle deler av næringslivet.

Det må satses mer på næringsretta forskning og kunnskapsutvikling i bedriftene.

For Venstre er det viktig at ikke all forskning i næringslivet blir tvunget gjennom de store FoU-institusjonene. Bedrifter må inspireres til å satse mer på egen forskning og utvikling.

5.1 Mangfoldig næringsliv

Venstre ønsker et næringsliv som er mangfoldig både hva gjelder type bedrifter og størrelse på dem. Målet er å stimulere til robuste bedrifter over hele fylket. Nordland trenger å prioritere bedrifter innenfor fornybar energi, kultur, reiseliv, kompetanseutvikling, fiskeri/havbruk og mineralutvinning.

Venstre vil:

- fokusere på langsiktig og bærekraftig forvaltning av våre naturressurser, slik at det kan gi grunnlag for vekst i naturbaserte næringer
- at sjølråderett over nordnorske fiskeriressurser må sikres for framtida
- arbeide for gode rammebetingelser for næringsvirksomhet og dermed oppmuntre til etablering
- etablere et kompetansesenter for næringsutvikling knytta til utmarksressurser og vernede områder
- gi fylkeskommunale stipend til forskere i Nordland som vil utvikle nye løsninger til nytte for bedrifter i eget fylke
- at fylkeskommunen gjør så mange av sine innkjøp som mulig i eget fylke og oppfordrer lokale tilbydere om å delta i konkurransen

5.2 Industri

Industrien i Nordland eksporterer i dag produkter for flere milliarder kroner, og sysselsetter tusenvis av mennesker. Prosessindustrien, med store internasjonale konsern som Alcoa, Elkem, Celsa, Glencore og Fesil i spissen, står for en stor del av denne eksporten og sysselsettinga. For at Nordland skal fortsette den positive utviklinga er det derfor viktig at industrien i fylket sikres gode rammevilkår slik at den forblir konkurransedyktig.

Nordland har tilgang til store mengder fornybar energi, noe som er et konkurransefortrinn for industrien. Fylket har i dag et overskudd av kraft og dette overskuddet vil bli større når de grønne sertifikatene bidrar til etablering av enda mer fornybar energi. Venstre vil jobbe for at dette overskuddet bidrar til etablering av ny kraftkrevende industri og til etablering av datalagringscenter, istedenfor at energioverskuddet sendes ut av fylket.

Venstre vil:

- legge til rette for infrastruktur som kan møte industriens behov
- at industrien i Nordland får tilgang til energi på langsiktige, konkurransedyktige kontrakter
- få på plass konkurransedyktige rammevilkår for oppbygging av storskala datasenter som ei grønn framtidsnæring
- jobbe for å endre avgiftsregimet for å legge til rette for virksomheter som vil dra nytte av kraft produsert i Nordland

- stille strenge miljøkrav til eksisterende og framtidig industri og samtidig sikre finansiering til miljøtiltak gjennom for eksempel Enova og klimafondet

5.3 Landbruk

Landbruket i Nordland er inne i en omfattende omstillingsprosess. Utviklinga går raskt mot større og færre bruk. Det etableres også en god del samdrifter for å kunne forsvare store investeringskrav i nye driftsbygg og ny teknologi. Bøndene som satser er aktive, engasjerte og utviklingsorienterte.

Samtidig blir terskelen for å komme inn i næringa stadig høyere. Mange av de som slutter i næringa ser det ikke økonomisk forsvarlig å ruste opp driftsapparatet til nye krav og nye produksjoner.

Venstre vil støtte aktivt opp om ungdom som ønsker å satse i næringa. Vi vil bidra til å senke inngangsterskelen både med økonomiske tiltak og praktisk støtte. I tillegg vil vi arbeide for at de som ønsker å satse får enklere tilgang på nødvendige arealer.

Venstre vil:

- arbeide for forenkling i kravene til søknadsprosedyrer og rapportering
- gå inn for et aktivt jordvern og stimulere til nydyrking
- stimulere til bedre vedlikehold av tidligere dyrka jord
- at etableringskvoter for melk også bør kunne tildeles gårdsbruk som går inn i samdrift
- samarbeide med avtalepartene i jordbruket om fylkeskommunale strategier for verdiskaping, miljøoppfølging og rekruttering
- gi økt investeringsstøtte til de mest kapitalkrevende husdyrproduksjonene for å sikre et tidsmessig produksjonsapparat i tråd med husdyrforskriftene

5.4 Fiskeri og havbruk

Venstre er opptatt av at næringsutøvere, om det er i marin sektor eller andre sektorer, har stor grad av forutsigbarhet og langsiktighet for sin virksomhet. Det er viktig for investeringsvilje og investeringsmuligheter. Derfor må innholdet i lovverket, rammeverket, holde seg stabilt.

5.4.1 Fiskeri

Venstre vil tilrettelegge for at nye generasjoner velger fiskeriene som yrkesvei og at kommunene har til rådighet rekrutteringskvoter for unge som vil starte fiske. Slik Norge forvalter det, er fisk en bærekraftig ressurs som ligger der og venter på å bli tatt opp og brukt til næringsrik mat. Verdens behov for mat bare øker og fisk vil være ei svært viktig næringskilde også i framtida. Derfor er det viktig at vi legger til rette for nye generasjoners mulighet til å høste av denne verdifulle ressursen.

For kystfiskerne er det viktig at de har et lokalt mottaksanlegg de kan levere til. For å kunne etablere eller opprettholde et mottaksanlegg må det være grunnlag for å motta et minimumskvantum. Dersom dette skal være mulig, må det finnes logistikk-løsninger langs hele kysten som sikrer god og stabil råstofftilgang.

Venstre vil:

- legge vekt på forskning, ressursforvaltning, innovasjon, (fritt) redskapsvalg, markedsføring, internasjonal markedsrett, rekruttering, utdanning og nasjonal kontroll over fiskeressursene
- styrke ordninga med rekrutteringskvoter
- arbeide for at kostnadene for sertifisering i fartøygruppene inntil 11 meter blir så lav som mulig
- ha ei helhetlig økosystembasert forvaltning
- utvikle levendefangst og mellomlagring av kommersielt viktige arter
- styrke bedriftenes innovasjonssamarbeid

5.4.2 Oppdrett

Nordland har en produksjon av oppdrettslaks som er blant de største i landet. Det meste av næringa har en sentralisert eierstruktur med egne slakteri og store volum biomasse inn og ut. Oppdrettsnæringa er en stor inntektskilde i mange kystkommuner og har vært viktig for bosetting og trivsel i mange kretser. Med bakgrunn i rømningsproblematikk er det et økende press for strengere begrensninger av virksomheten. Venstre vil sette strenge krav til miljøforhold og rømningsrisiko. I enkelte områder må oppdrett ikke tillates.

Venstre vil fokusere på virkemidler for biomarine næringer og nye næringer.

Venstre vil:

- videreføre arbeidet med havbruksplaner som kartlegger aktuelle lokaliteter og overvåker miljøforhold omkring oppdrettsanlegg
- legge til rette for gode logistikk-løsninger for fiskeindustri og oppdrettsnæring
- identifisere de beste områdene for oppdrett av laks og andre arter, få en struktur som sikrer optimale forhold for næringsvirksomhet og tar nødvendige hensyn til miljømessig bærekraft
- innføre et nytt arealsystem på en måte som ivaretar legitimiteten til havbruksnæringa både lokalt, regionalt og nasjonalt
- utvikle vaksiner og satsing på steril fisk
- utvikle teknologiske og andre løsninger som sikrer miljømessig bærekraft
- legge til rette for økt produksjon av smolt i Nord-Norge og tildele flere tillatelser til å drive oppdrett
- ha flere tiltak for å styrke tilgangen til særskilt risikovillig kapital
- ha strammere siling og utvelgelse av mulige kommersielle ideer innen biomarine næringer
- gi midler til å teste forskjellige arter i oppdrett og utvikle konsepter knyttet til disse
- sette i gang pilotprosjekter med sikte på å utnytte fôrspill og næringssalter fra havbruk til dyrking av makroalger (tare) og drive Integrert Multitrofisk Akvakultur (IMTA)

5.5 Stimulere nyetableringer

Nordland fylkeskommune disponerer relativt store økonomiske midler til utviklingsformål. En del av dette kanaliseres gjennom Innovasjon Norge (IN), noe fordeles til kommunale næringsfond og noe av dette disponeres av fylkeskommunen til prioriterte tiltak og samarbeidsprogrammer.

Som regional utviklingsaktør vil fylkeskommunen kunne bidra med rådgivning, veiledning og økonomisk bistand, enten direkte eller via samarbeidsparter. Forholdene må legges til rette for de som våger å satse på egen bedrift.

Lokalkunnskap og gode kommunale og/eller regionale utviklingsaktører er her ei forutsetning. De store geografiske avstandene fra Bindal i sør til Andøy i nord er i seg selv ei utfordring for å sikre nærhet og oversikt mellom kommunene og fylket. Venstre går derfor inn for at fylkeskommunen i større grad enn hittil kanaliserer sine utviklingsmidler gjennom samarbeidsprogrammer med kommuner og regioner.

Venstre vil:

- arbeide for at kommunene kan etablere egne og/eller interkommunale investeringsselskaper der staten/fylkeskommunen yter et tilsvarende beløp som det som hentes inn lokalt
- Nordland har i 2009-2011 gjennomført forsøk med regionale partnerskap der deler av de regionale utviklingsmidlene har vært kanalisert. Dette forsøket er evaluert som svært vellykka. Venstre ønsker derfor å videreføre dette og øke rammene for de regionale partnerskapene
- rydde i jungelen av tiltaksapparat og gi kommuner og regioner større mulighet til å organisere virkemiddelapparatet slik det fungerer best ut fra deres lokalkunnskap.

5.6 Innvandring som ressurs

Nordland er et migrasjonsfylke. Enten motivasjonen er arbeidssøken, kjærligheten eller flukt fra krig og nød, er det mange innvandrere som ikke får godkjent og dermed brukt sin utdanning. Dette oppleves som svært frustrerende for den enkelte og er et stort tap for Nordlandssamfunnet.

Godkjenningsordningene for utdanning er der, men kommunene og bedriftene besitter ikke kunnskapen til å lede immigrantene til rett instans.

Fylkeskommunen bør ta et overordna ansvar for å sørge for at denne informasjonen og grunnkunnskapen er tilgjengelig. Dette kan skje gjennom de videregående skolene, NAV og ei egen nettside, oversatt til relevante språk. Nordland har mange arbeidsinnvandrere, og kommer til å trenge mange flere. Det er god næringspolitikk og å sette folk først å tilrettelegge for at disse får tatt kompetansen sin i bruk.

Skal tilflytterne bli en ressurs for seg selv og samfunnet, må integrasjonsarbeidet styrkes og systematiseres med en fast bevilgning og med at det opprettes en egen

seksjon i næringsavdelingen til å jobbe bare med dette. Denne må bygges opp til å bli en tydelig aktør i regi av Nordland Fylke og drive utadretta virksomhet sammen med de som er nær utfordringene. Det vil si fylkets kommuner og bedrifter; de møter alle praktiske problem knytta til innvandrere først.

5.7 Nordnorsk eierskap

Lokale eiere gir kort vei til beslutningene og lokalt engasjement. Det er et selvstendig mål for Venstre i Nordland å stimulere til lokalt eierskap på nye etableringer. For å få dette til, må en rekke forhold klaffe.

Venstre vil:

- bedre forholdene for selvstendig næringsdrivende. Svært mange bedriftseiere starter opp som selvstendig næringsdrivende med en idé som sakte, men sikkert vokser til en bedrift med flere ansatte. Derfor er det viktig å legge forholdene til rette for at flere kan teste en idé og følge en drøm
- gjøre oppstartsfasen enklere for nye bedrifter. Mange bedrifter og bedriftseiere kvier seg for å ansette medarbeidere i oppstartsfasen. Derfor vil Venstre fjerne arbeidsgiveravgiften de første 3 årene for nystartede bedrifter med mindre enn 5 ansatte
- styrke kapitaltilgangen. Tilgang på risikovillig kapital er helt avgjørende for at mange bedrifter blir etablert og lykkes med å komme over den kritiske fasen fra ide til butikk. Venstre ønsker å styrke kapitaltilgangen – spesielt til de minste bedriftene i den mest kritiske fasen. Derfor vil Venstre innføre en såkalt «KapitalFunn-ordning» som innebærer skattestimuli for private eiere som forplikter seg til langsiktige investeringer i nystarta bedrifter
- ha et moderne og målretta virkemiddelapparat. Det offentlige virkemiddelapparatet må rettes mer inn mot å være en støttespiller til private eiere heller enn å gå inn i rollen som eier i stedet for private.
- ha et skattesystem som stimulerer privat eierskap i norske arbeidsplasser. I tillegg til endringer i formuesskatt og etablering av en kapitalFunn-ordning vil Venstre bruke skattesystemet til å stimulere til privat eierskap gjennom å avvikle arveavgiften og øke skattefradrag for kjøp av aksjer i egen bedrift

I tillegg er generelle virkemidler som forenkling og ei forsiktig og fornuftig nedtrapping av det offentlige eierskapet gode tiltak for å styrke det private eierskapet. Gjør vi disse grepene, stimulerer vi til et mangfoldig, privat, spredt og lokalt eierskap i norske bedrifter og arbeidsplasser.

5.8 Reiseliv

Norge som turistmål rangeres høyt i forskjellige kåringer. Naturarven utgjør svært mye av grunnlaget for norsk reiselivsnæring.

Rene og uberørte naturomgivelser, stillhet og ro er eksklusive kvaliteter vi finner i hele fylket, og å kunne få oppleve stillhet og natur etterspørres av turister i økende grad. I Nordland har vi mange naturområder som svarer til disse behovene, og vi har

flere himmelblå turistmagneter å være stolte av. I flere deler av fylket er reiselivet blitt ei av de viktigste næringene, og ulikt andre deler av landet finner vi de mest attraktive turistmålene utenfor byene.

Venstre vil:

- støtte opp om et naturbasert reiseliv i fylket med utgangspunkt i bærekraft, verdiskaping, nytenking og kreativitet.
- støtte opp om bruken av verneområder til et naturbasert reiseliv .
- støtte utviklinga av flere og bedre innfallsporter til de viktigste attraksjonene og naturområdene, med besøkssentre, parkeringsplasser, kollektivtransport og informasjonstiltak.
- styrke rammevilkårene for småskalaprodusenter og -tilbydere av lokal mat, overnatting og øvrige reiselivstilbud.
- bidra til å styrke nettverk , samhandling og felles markedsføring mellom destinasjonsselskap og lokale reiselivsbedrifter.
- jobbe for at det tilrettelegges for infrastruktur og servicetilbud som dekker turistenes og turistnæringas basisbehov.

6.0 Kultur og folkehelse

(foto: venstre.no)

6.1 Kultur

Venstre ønsker et mangfoldig og fritt kulturliv i Nordland som stimulerer nysgjerrighet, kreativitet og mangfold. Kultur er kunnskap i samspill med historie, tradisjon og nyskaping. I et sosialliberalt samfunn er en stor kultursektor et mål i seg selv. Et bredt kulturtilbud skaper større valgfrihet for den enkelte og er med på å bidra til bedre livskvalitet i hverdagen.

Venstre i Nordland vil ha en offensiv kulturpolitikk, med et mangfold av finansieringskilder som gjør kulturaktørene uavhengige av politiske føringer. Kulturarbeidsplasser er kompetansearbeidsplasser, det ønsker vi mer av. Ordninger som er spleiselag mellom kommuner og fylkeskommunen er en god modell for kulturlivet i Nordland. Fylket må også ta ansvar for å bygge opp regionale kulturfond

og utvikle regionale kompetansesenter innenfor kulturfeltet. Nordland fylke må spille en aktiv rolle for å få en god fordeling av kulturmidlene. Også de samiske museene som ivaretar samisk kulturarv, vil Nordland Venstre støtte opp om. Den offentlige støtten til kultur og idrett må sikre både de gode talentene og den store bredden.

Venstre vil:

- sørge for at kunstnerisk frihet ivaretas ved offentlige bevilgninger
- bygge opp regionale kulturfond med bidrag fra statlig kapital
- sikre statlig og fylkeskommunal støtte til regionale kompetansesentre i musikklivet
- evaluere knutepunktordningen for festivaler
- forenkle rapporteringsrutiner og regelstyring av kulturinstitusjoner
- støtte opp om Nordnorsk symfoniorkester og øvrige profesjonelle kulturmiljøer i Nordland
- støtte utvikling av flerkulturelle møteplasser
- innføre kultursommerjobb for ungdom
- opprette stipend for unge talentfulle kunstnere og musikere
- lage støtteordninger for kunst- og kulturetablerere
- satse på estetiske fag i videregående opplæring
- fortsette den nordnorske kulturavtalen
- forsterke og videreutvikle skulpturlandskap Nordland
- innføre gaveforsterkningsordninger for museumsfeltet
- støtte etablering av lokale og nasjonale museer som ivaretar vår felles historie, eks. Skreimuseum i Kabelvåg, Jektefart- og Kald Krig-museum i Bodø

6.2 Tannhelse

Nordland Venstre skal jobbe for at tannhelsen til folk blir en del av folkehelsens refusjonsprogram, på lik linje med resten av folkehelsen. Tannlegemangelen i Nordland er stor, derfor oppfordrer vi flere ungdommer fra Nordland til å velge tannlegeutdanning.

Venstre vil:

- utvide tannhelseordninga med offentlig fullfinansiering til utsatte grupper
- ha tiltak som øker rekrutteringa av tannleger og tannpleiere fra landsdelen, gjennom stipend, ferieordninger og lånekasseevskrivninger

6.3 Folkehelse

Nordland Fylke skal være aktiv pådriver overfor kommunene i folkehelsearbeidet. Venstre ønsker å øke dette engasjementet og samtidig dreie det enda mer i retning av kulturtiltak som fører til økt fysisk og mental trening for befolkninga. Folkehelse handler om både forebygging og helsefremmende arbeid, og Venstre ønsker å sette fokus på sammenhengen mellom helse, kultur, rehabilitering og habilitering.

Venstre vil:

- videreutvikle folkehelsekommunene
- støtte Frisklivs-arbeidet i kommunene, og være pådriver for dette arbeidet
- jobbe for tilrettelegging av fysisk aktivitet for ungdom i faresonen, f. eks. de med Diabetes 2

7.0 Nordområdepolitikk

(foto: Arne Langset)

Nordområdepolitikken skal legge til rette for ei langsiktig satsing på kunnskap, aktivitet og nærvær i nord. Venstre mener at norsk nordområdepolitikk må omfatte alle politiske sektorer der Norge har felles eller kryssende interesser med en eller

flere nasjoner. Hensynet til urbefolkninger, miljø og bærekraft skal være gjennomgripende.

Nordland vil være en aktiv partner i nordområdepolitikken. Venstre vil arbeide for en aktiv nordområdepolitikk der fylkeskommunen, sammen med de øvrige fylker i landsdelen, bidrar til å synliggjøre utfordringene og mulighetene i nord.

Vi har felles tradisjon innenfor handel og fiskeriforvaltning, mellomfolkelig kulturaktivitet og fredsarbeid mellom Norge og Russland. Vi har felles utfordringer som angår grensetrafikk, sikkerhet, beredskap, næringsutvikling, epidemier, og alvorlige klima- og miljøutfordringer. Venstre vil arbeide for økt forståelse og samarbeid med alle partnerstatene i Arktisk råd og Barentssamarbeidet, samt i vårt bilaterale samarbeid med Russland.

Nordlands rolle i det nordiske grenseregionale samarbeidet skal videreutvikles både innen miljø, samferdsel, næringsutvikling, felles arbeidsmarked og kulturfeltet. Dette vil også omfatte transport og næringslivssamarbeid med Østersjøregionen og videreutvikling av de vedtatte «Trans European Network», TEN-t-korridorene, inn til Helgeland og Narvik.

Venstre vil:

- utvikle en robust struktur for transport, energi- og kommunikasjonsoverføring mellom landsdelene og landene i nord
- bidra til økt tillit og forståelse mellom befolkningene i nord
- ha ei aktiv satsing på urfolkssamarbeid over landegrensene
- videreføre kultursamarbeidet i nord
- satse sterkt på forskning innenfor matproduksjon, klima, miljø og marine ressurser
- bidra til å etablere verdens beste internasjonale beredskapsopplegg mot oljeforurensning